

Preventiv 2023

M E S S A D I

dalla suprastanza communalal al cussegl da vischnaunca

Stimau signur president
Preziadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

Resumaziun

Il preventiv 2023 dil quen da gudogn e sperdita siara cun in surpli da recavs (gudogn) da frs. 320'400.-- (preventiv 2022: frs. 329'600.--). En cumparegliaziun cul preventiv 2022 ei previu in augment da cuosts sco era da recavs da rodund 1.8 milliuns francs. Igl onn 2023 quenta la suprastanza communalal contonscher in'atgna finanziaziun da frs. 1'951'600.-- (preventiv 2022: 1'065'600.--) e far investiziuns nettas da frs. 7'417'500.-- (preventiv 2022: 7'773'000.--).

Investiziuns

El preventiv 2023 eisi previu da far investiziuns nettas da frs. 7'417'500.--. En cumparegliaziun cul plan da finanzas munta quei in alzament dallas investiziuns nettas da 2.67 milliuns francs. Quella differenza ei d'attribuir ad in augment dalla cumpart d'investiziun da frs. 500'000.-- ell'engrondaziun ed innovaziun dil Center Fontauna. Quella midada ei necessaria cun risguard sil program da construcziun. Plinavon ei sebasond sin las contractivas en connex cugl acquist da terren amiez il vitg vegniu augmentau quell'expensa el preventiv 2023 per 2 milliuns francs enviers il plan da finanzas. Tier las investiziuns ellas vias communalas ha ei tenor las lavurs da projectaziun e planisaziun d'auters projects dau entgins spustaments. Cun quei che lunsch buca tuttas investiziuns previdas san vegnir realisadas igl onn 2022, cunterfa il preventiv d'investiziun 2022 buca als principis interns dil plan da finanzas, il qual vegn miez 2023 sin basa dil quen annual 2022 puspei tractaus.

Atgna finanziaziun

Cun in'atgna finanziaziun da frs. 1'951'600.-- ha la vischnaunca saviu alzar quell'impurtonta cefra da clav per frs. 886'000.-- enviers il preventiv 2022. Malgrad in augment dils cuosts da persunal, dils cuosts da menaschi sco era in ulteriur deposit ella prefinanziaziun dil Center Fontauna, seresulta quei bien resultat cunzun grazia ad in augment dils recavs ord la vendita d'energia. Quei bien resultat survarga il cash-flow strategic conform al plan da finanzas, quei che munta medemamein in budgetar realistic sin basa dils quens annuals effectivs e tenor filosofia dil plan da finanzas.

Deposit da prefinanziaziun

La suprastanza communal ha giu fixau la finamira da contonscher ella prefinanziaziun dil Center Fontauna ina aschi aulta summa sco pusseivel. Cheutras vegn la summa d'amortisaziun descargada ils proxims decennis. En vesta al favoreivel svilup dils recavs 2023 duei vegnir contribuui in ulteriur milliun francs al deposit da prefinanziaziun.

Conclusiun

La situaziun finanziaria dalla vischnaunca da Mustér ei buna. Ils recavs extraordinaris previ igl onn 2023 gidan da vinavon garantir finanzas saunas e da far las investiziuns necessarias per in svilup progressiv ed ina vischnaunca prospereivla ed attractiva.

En cumparegliaziun cul preventiv 2022 ed il quen 2021 sepresentan las cefras dil preventiv 2023 sco suonda:

<u>Quen da gudogn e sperdita</u>	<i>Preventiv 2023</i>	<i>Preventiv 2022</i>	<i>Quen 2021</i>
Recavs	frs. 17'883'000	frs. 16'043'000	frs. 17'306'633
Cuosts	frs. 17'562'600	frs. 15'713'400	frs. 17'147'497
Surpli entradas	frs. 320'400	frs. 329'600	frs. 159'136

Quen d'investiziun

Investiziuns bruttas	frs.	8'604'300	frs.	9'736'500	frs.	2'712'174
Entradas	frs.	1'186'800	frs.	1'963'500	frs.	1'570'698
Investiziuns nettas	frs.	7'417'500	frs.	7'773'000	frs.	1'141'476
Atgna finanziaziun (cash-flow)	frs.	1'951'600	frs.	1'065'600	frs.	2'671'178
Grad d'atgna finanziaziun		26.31 %		13.71 %		234.01 %

Quen da gudogn e sperdita

Sco menziunau schaijan ils motivs pil bien resultat dall'atgna finanziaziun cunzun egl augment dils recavs tier il commerci d'energia (sparta 8712). Dapi la fin 2009 vendan las vischnauncas dalla Cadi, grazia ad in agir visiunar dils presidents communal da lu e muort la liberalisaziun dalla fiera d'energia, sezzas lur energia da participaziun e da concessiun. Gest ella situaziun actuala cun in augment considerabel dils cuosts d'energia muntau quei per las vischnauncas dalla Cadi ina gronda e beinvegnida favur finanziaria.

Adattaziuns principalas el preventiv 2023

Pagas

Ils cuosts da viver ein s'augmentai considerablamein igl onn 2022. Sebasond sigl actual stan digl index da consumers e las recumandaziuns da cantun ed organisaziuns da personal ei vegniu quintau el preventiv cun ina carischia da 2.5 % tier las pagas dil personal communal. L'evaluaziun dalla salarisaziun dil personal communal enteifer la Regiun Surselva dalla fin settember 2022 ha per consequenza che la paga da differentas emploiadas e differentes emploiai sto vegnir adattada. A caschun dalla tractaziun dil preventiv 2023 el cussegl da vischnaunca vegn il president communal ad orientar davart ils resultats dall'evaluaziun.

Spargnar energia

Ils 31 d'uost 2022 ha il Cussegl federal iniziav la campagna da spargnar energia "*L'energia ei scarta. Lein buca sfarlata ella.*". Mustér ei ina vischnaunca turistica ch'ei dependenta d'infrastructura intacta. Per quei motiv ha la suprastanza communal decidiu da preparar igl unviern 2022/23 il glatsch artificial el Center Fontauna sco era la loipa da cuorsa liunga a Fontanivas. La vischnaunca vegn denton a sestentar da spargnar energia cun reducir l'illuminaziun publica ed optimar il consum d'energia els baghetgs publics.

0210.3109.00/0210.4250.00 Cartas da viagià dil di

Las Viasfier federalas svizras calan la fin 2023 cun la vendita dallas cartas da viagià dil di per vischnauncas. Sch'ei vegn era suenter quei termin a dar ina semeglionta purschida ei aunc incert.

0220.3010.00 Pagas

Il successur dil menader infrastructura duei vegnir introduciv durant silmeins 1 ½ onn. Quei ha per consequenza ch'ils cuosts da paga s'augmentan ils onns 2023 e 2024.

1400.3612.02 Introducziun register funsil federal

Ils onns 2023–2025 vegn il register funsil federal per la part aunc buca purificada introducida (rodund 750 beins immobiliars). Dils cuosts totals da frs. 140'000.-- vegnan frs. 30'000.-- impundi igl onn 2023.

1500.3612.01 Cumpart cuosts Pumpiers Sursassiala

Igl augment da cuosts deriva cunzun digl acquist d'in server da datas sco era dalla tiarza part pil remplazzament dil resti persunal. Ils tscheins d'affittaziun dallas localitads dils pumpiers ein sebasond sils statuts dils Pumpiers Sursassiala integrai el quen dils pumpiers.

2510.3612.00 Contribuziun gimnasi Mustér

Las vischnaucas dalla Cadi vegnan 2023 a sustener il gimnasi claustral cun ina contribuziun singulara. La cumpart dalla vischnaunca da Mustér munta a frs. 62'000.--.

3411.3632.00 Cumpart cuosts CF

Igl augment dalla cumpart da cuosts deriva cunzun da pli aultas expensas per l'electricidad sco era da differentas localitads che san muort l'adattaziun dil CF buca pli vegnir affittadas. Plinavon ein differentes contracts da servis vegni pli cars. Plinavon ei cunteniu ella cumpart da cuosts l'amortisaziun digl emprést pils indrezs dalla protecziun encunter fiug da frs. 45'000.-- sco era il tscheins (intern) da frs. 22'600.-- per las investiziuns ed ils emprésts che la vischnaunca finanziescha.

4120.3612.00 Contribuziuns casas da tgira

Il diember da cussadents el Center da sanadad Puntreis domiciliai a Mustér ei sereducius. Consequentamein ein las contribuziuns allas casas da tgira vegnidadas sbassadas.

6190 Menaschi tecnic

Muort expensas extraordinarias (remplazzament d'in vehichel cto. 6190.3111.00 sco era igl acquist da terren a Cuoze cto. 6190.3144.00) vegn buca contonschiu in quen ulivau dil menaschi tecnic.

7301.3144.00 Manteniment

Igl ei previu da colurar per frs. 30'000.-- las muldas al center da rimnada a Raveras. Per quei motiv vegn buca contonschiu in quen ulivau dalla sparta per la dismissa da rumien.

8400.3635.04 Taxas turisticas a SDT

Sebasond sil conclus dil cussegl da vischnaunca dils 21-5-2021 paga la vischnaunca era igl onn 2023 la summa dad in milliun francs all'organisaziun turistica.

8712.3109.00 Cumpra energia da concessiun ORA

8712.3109.01 Cumpra energia da participaziun ORA

8712.4250.00 Vendita energia da concessiun ORA

8712.4250.01 Vendita energia da participaziun ORA

L'energia da concessiun e da participaziun dall'Ovra Rein Anterior SA vegn vendida 2023 mintgamai per la mesadad all'Axpo Hydro Surselva ed alla Repower. Fertion ch'ei vegn buca quintau cun in augment dils cuosts da producziun, profitescha la vischnaunca sco vendidra d'energia dils aults prezis sin la fiera d'energia.

Las contractivas davart la vendita dall'energia meinan las vischnaucas dalla Cadi mintgamai comunablamein.

9100.4000.00 *Taglia sin entrada*
9100.4001.00 *Taglia sin facultad*
9100.4010.00 *Taglia da personas juridicas*

La calculaziun dallas entradas da taglia succeda mintgamai tenor la recumandaziun dall'Uniun dils uffecis da taglia dil Grischun. Tier ils recavs da taglia dallas personas naturalas vegn quintau cun in augment enviers ils recavs el preventiv 2022.

Quen d'investiziun

La suprastanza communal ei sestentada d'integrar el preventiv 2023 sulettamein investiziuns concretisadas. Plinavon ein entginas investiziuns vegnidas spustadas dil preventiv 2022 el preventiv 2023 (p.ex. Via Raveras).

0290.5040.00 *Adattaziuns casa communal*

Per optimar il menaschi enteifer la casa communal ei previu da planisar 2023 las adattaziuns necessarias concernent la segirtad ed igl access.

3500.5550.00 *Contribuziun baselgia claustrala s. Martin*

Egl onn 2023 vegn prestau igl 8. pagament da 10 ratas. Il davos pagament succeda igl onn 2025.

3420.5030.00 *Projects center dil Vitg*

Avon che da realisar las mesiras previdas el concept elaboraus cun la firma Metron AG, duein quellas mesiras vegnir planisadas en detagl.

Ponderaziuns finalas

Ils 31 d'october 2022 ha la cumissiun da gestiun repassau il preventiv ensemen cun la suprastanza communal. La cumissiun da gestiun sustegn la proposta dalla suprastanza communal d'approbar il preventiv 2023 (mira rapport dalla cumissiun da gestiun).

Ord ils documents aschuntai al messadi ein las cefras detagliadas sco era ulteriuras cefras indicativas veseivlas. Ils detagls tier las singulas posiziuns ein cuntenidas en in commentari. Sco usitau han las cusseglieras ed ils cusseglers la pusseivladad da prender investa da quei document confidenzial sco era d'ulteriura documentaziun tier l'administraziun communal (s'annunziar al spurtegl dall'administraziun communal).

Per garantir in tractament efficient, supplichein nus ils commembers dil cussegl da vischnaunca da sclarir damondas da pintga muntada ordavon culs caus da departament ni d'uffeci, resp. cul canzlist. Damondas ni propostas da pli gronda muntada, supplichein nus d'inoltrar ordavon all'administraziun communal, sinaquei che las preparativas necessarias per in tractament serius e speditiv sappien vegnir fatgas.

Propostas

En concordanza cun la cumissiun da gestiun

propo na

la suprastanza communal a cussegl da vischnaunca da:

1. approbar il preventiv 2023 cun suttametter quel al referendum facultativ conform ad art. 21 lit. a dalla costituziun communal;
2. fixar per 2023 il pei dalla taglia sin las entradas e la facultad sin 110% dalla taglia cantunala ed il pei da taglia per la taglia sin schischom ad 1.7‰ (sco tochen dacheu).

Suprastanza communal Disentis/Mustér
Il president: Il canzlist:

René Epp

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 4 da november 2022

- Survesta dil preventiv 2023
- Quen da gudogn e sperdita - preventiv 2023
- Quen d'investiziun - preventiv 2023
- Quen Center Fontauna - resumaziun preventiv 2023
- Controlla da credits
- Rapport dalla cumissiun da gestiun concernent il preventiv 2023 e la fixaziun dil pei da taglia